REPUBLIKA SLOVENIJA
VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE

Gregorčičeva 20–25, SI-1001 Ljubljana

T: +386 1 478 1000
F: +386 1 478 1607
E: gp.gs@gov.si
http://www.vlada.si/

Predsednik Državnega zbora

REPUBLIKA SLOVENIJA - DRŽAVNI ZBOR
Prejeto: 30 -06- 2016
Šifra: 020-07/16-714/3
Poveljava: 700-52/16-18
EPA: EU:
Sign. zn.:
Kratica:

Številka: 00104-68/2016/7
Datum: 30. 6. 2016
Zveza: 020-07/16-0714 z dne 2. 6. 2016

Na podlagi 249. člena Poslovnika državnega zbora (Uradni list RS, 92/07 – uradno prečiščeno besedilo, 105/10 in 80/13) vam pošiljam:

– Odgovor na poslansko vprašanje Jožeta Tanka v zvezi s problematiko in evidentiranjem zastaranih zadev,

ki ga je Vlada Republike Slovenije sprejela na 94. redni seji dne 30. 6. 2016.

Mag. Darko Krašovec
generalni sekretar

Priloga: 1

Podpisnik: Darko Krasovec
Izdajatelj: sigov-ca
Številka certifikata: ac 97 cc 77

REPUBLIKA SLOVENIJA
VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE

Gregorčičeva 20–25, SI-1001 Ljubljana

T: +386 1 478 1000
F: +386 1 478 1607
E: gp.gs@gov.si
http://www.vlada.si/

Številka: 00104-68/2016/6
Datum: 30. 6. 2016

Odgovor na poslansko vprašanje Jožeta Tanka v zvezi s problematiko in evidentiranjem zastaranih zadev

Poslanec Jože Tanko je dne 1. 6. 2016 na Vlado RS naslovil pisno poslansko vprašanje v zvezi s problematiko in evidentiranjem zastaranih zadev.

V zvezi s predmetnim poslanskim vprašanjem je treba najprej pojasniti, da niti Vlada RS niti Ministrstvo za pravosodje ne razpolagata s statističnimi podatki glede zastaranja zadev ter s podatki o razlogih za zastaranje, zaradi česar je Ministrstvo za pravosodje za podatke in pojasnila zaprosilo Vrhovno sodišče RS.

Podatki, ki jih je na podlagi zaprosila ministrstva posredovalo Vrhovno sodišče RS, so zajeti iz podatkovnega skladišča in zajemajo obdobje od vključno leta 2012 dalje, ko je bil informatizirani iK sistem uveljavljen kot uradni vir podatkov. V poslanskem vprašanju sicer zaprošate za podatke od leta 2010 naprej, vendar bi to pomenilo fizični pregled spisov za leti 2010 in 2011, kar bi nesorazmerno obremenjevalo delo sodišč. Zaprošeni podatki glede primerov, ki so zastarali z ustavitvijo postopka brez opravljene glavne obravnave, in primerov zastaranja po opravljeni glavni obravnavi od leta 2012 po posameznih sodiščih so razvidni iz priložene tabele, ki vsebuje tudi izračun deleža, ki ga zastarane zadeve predstavljajo med vsemi rešenimi zadevami na posameznem sodišču.

V zvezi z razlogi za zastaranje v postopkih, v katerih ni bila opravljena glavna obravnava, in v postopkih, kjer je do zastaranja prišlo po opravljenih narokih za glavno obravnavo, Vrhovno sodišče RS pojasnjuje, da sistem iK in posledično tudi podatkovno skladišče teh podatkov ne vsebujeta, zaradi česar bi bilo treba razloge poiskati v konkretnih spisih in preveriti vsebino konkretnih zadev, kar pa bi za sodišča predstavljajo nesorazmerno obremenitev. Hkrati pa Vrhovno sodišče RS pojasnjuje, da zastaranju in posledično sklepom o ustavitvi postopka pogosto botruje nedosegljivost obdolženca, njegovo (ali zagovornikovo) izogibanje prevzemu vabil, nepopolni podatki obdolžencev iz tujine (kar je še posebej prisotno pri sodiščih iz obmejnih območij) in podobni razlogi neodzivnosti, zaradi katerih do izvedbe naroka sploh ne pride. Pomemben dejavnik, ki vpliva na zastaranje, je tudi čas, ki preteče, preden je zadeva predložena v reševanje sodišču, saj se tudi ta čas všteva v zastaralni rok.

Glede vprašanja, koliko je primerov, ko po končanem postopku ni izdana sodba v zakonitem roku, Vrhovno sodišče RS pojasnjuje, da je sodba izdana z razglasitvijo sodbe po opravljeni obravnavi. Če pa poslanca zanimajo primeri, ko bi predolgo trajala izdelava pisnega odpravka sodbe in bi v tem času nastopilo zastaranje, pa tega podatka ni mogoče pridobiti, saj v sistemu iK ni možnosti za evidentiranje takih primerov.

Uradni podatki, ki jih Ministrstvo za pravosodje prikazuje v okviru letne sodne statistike, vsebujejo podatke o zastaranju v postopkih o prekrških na podlagi zahteve za sodno varstvo (PR-zsv) in v postopkih o prekrških na podlagi obdolžilnega predloga (PR-obp) na okrajnih

sodiščih. Po uradnih podatkih ministrstva je bilo v letu 2015 v vpisniku PR-zsv 5 zastaranih zadev, v vpisniku PR-obp pa 16 takšnih zadev.

V uradni statistiki ministrstva podatkov o zastaranih zadevah v postopkih na prvi stopnji ni, so pa zastarane zadeve vključene v rubriko »Rešeno z ustavitvijo postopka« (Sodna statistika 2015, tabeli št. 64 ter 68). Iz sodne statistike ni mogoče ugotoviti, koliko zadev je zastaralo na prvi stopnji, je pa te podatke mogoče pridobiti iz podatkovnega skladišča Vrhovnega sodišča RS in so razvidni iz priložene tabele.

Glede vprašanja, ali se zaradi zastaranj izvaja pravosodni nadzor in kakšni so ukrepi, Vlada RS pojasnjuje, da lahko zastaranje določene kazenske zadeve predstavlja razlog za ukrepanje v okviru nadzora nad sodno upravo ali v okviru pregleda poslovanja v skladu z določili Zakona o sodiščih, kot tudi razlog za opravo službenega nadzora nad delom sodnika v skladu z določili Zakona o sodniški službi. V okviru uporabe navedenih institutov je mogoče sodniku, pri katerem bi se izkazalo, da je zastaranje zadeve posledica njegovih ravnanj ali opustitev, izreči vrsto ukrepov, od vložitve poročila o nadzoru v osebni spis sodnika, do disciplinske sankcije. Vsekakor pa je vselej treba skrbno preučiti razloge, zaradi katerih v posameznem primeru pride do zastaranja, saj vsako zastaranje še ne pomeni, da je do njega prišlo zaradi nerednega dela sodnika ali kršenja sodniških dolžnosti (naklepno ali iz malomarnosti), zato gre razlikovati primer od primera in pri vsakem ustrezno upoštevati vse okoliščine.

V zvezi z vprašanjem, kako »zastarane zadeve« vplivajo na oceno dela sodnikov, Vlada RS pojasnjuje, da so za izdelavo ocene sodniške službe pristojni personalni sveti, ki so oblikovani pri okrožnih, višjih in Vrhovnem sodišču RS. Personalni svet izdela oceno sodniške službe za sodnika vsaka tri leta, in sicer na podlagi podatkov iz osebnega spisa sodnika in drugih podatkov o izpolnjevanju kriterijev, ki so določeni v 28. členu ZSS. To so:

- delovne sposobnosti in strokovno znanje, pri čemer se upoštevajo zlasti sposobnost pisnega in ustnega izražanja, sposobnost analitičnega razmišljanja, sposobnost strukturiranega dela ter obseg strokovnega znanja s področja dela sodnika;
- osebnostne lastnostni, pri čemer se upoštevajo zlasti odgovornost, zanesljivost in preudarnost;
- socialne veščine, pri čemer se upoštevajo zlasti komunikacijske spretnosti in spretnosti obvladovanja konfliktnih situacij;
- sposobnosti opravljanja nalog vodstvenega mesta, če je sodnik imenovan na tako mesto, pri čemer se upoštevajo zlasti rezultati delo na področju, ki je sodniku zaupano.

V zvezi s podatki, ki so podlaga za oceno sodniške službe, je Vrhovno sodišče RS v svojem dopisu pojasnilo, da je bil že 13. 1. 2011 na sestanku predsednika Vrhovnega sodišča RS s predsedniki višjih sodišč sprejet sklep, da se mora v vseh zadevah, ki zastarajo, pripraviti poročilo, ki ga je treba vložiti v osebni spis sodnika, predsednik sodišča pa se mora do navedb v poročilu opredeliti. V primeru, da se na sodišču ne ravno tako, je treba to ugotovitev zabeležiti in vložiti v osebni spis predsednika tega sodišča.

Glede vašega zadnjega vprašanja pa Vlada RS pojasnjuje, da v civilnih zadevah, kjer sta stranki upnik in dolžnik, do zastaranja v primeru pravočasno vloženega tožbenega zahtevka ne more priti. Če pa so stranke vendarle premalo skrbne in ne poskrbijo za pravočasno uveljavljanje svojega zahtevka, se njihova terjatev spremeni iz iztožljive terjatve v t. i. naturalno terjatev. Za slednjo velja, da čeprav je stranka načeloma ne more več iztožiti, jo lahko nasprotna stranka veljavno izpolni. Ker sodišče v civilnih postopkih ugovor zastaranja upošteva

samo, če je podan s strani nasprotne stranke in ne po uradni dolžnosti, lahko stranka sicer poskusi z vložitvijo tožbenega zahtevka tudi, ko je njegova terjatev že zastarala, in upa, da nasprotna stranka ugovora zastaranja v sodnem postopku ne bo uveljavljala. V civilnih zadevah torej zastaranje zahtevka ni odvisno od aktivnosti ali neaktivnosti sodišča (ali morebitnih drugih organov), temveč od aktivnosti strank.

V kazenskih zadevah sta stranki postopka obdolženec na eni strani in organ pregona ali zasebni tožilec na drugi strani. Ob redkih izjemah obdolženec praviloma ne bo imel interesa, da bi želel nadaljevanje postopka, kjer je prišlo do zastaranja pregona – v tem primeru namreč velja za nedolžnega. Kar se tiče organov pregona pa je njihova naloga, da naredijo vse, kar je v njihovi moči, da pride do zaključka zadeve še pred zastaranjem. Po nastopu zastaranja organ pregona za zastarano kaznivo dejanje nima na voljo drugih pravnih ukrepov in obvelja za obdolženca ustavno zagotovljeno načelo domneve nedolžnosti. Kar se tiče možnosti zastaranja izvršitve kazni v primeru, če je prišlo v kazenskem postopku do obsodilne sodbe in izreka sankcije, pa velja izpostaviti, da je novela Kazenskega zakonika (KZ-1C) v letu 2015 bistveno otežila možnosti, da bi do takih situacij prišlo; izrecno je namreč določeno, da zastaranje izvršitve kazni (zapora ali denarne kazni) ne teče v času, ko je obsojenec pred izvršitvijo kazni na begu ali se drugače izmika izvršitvi kazni ali ko je začetek izvrševanja kazni odložen v skladu z zakonom. Podobno bo tudi pri prej omenjenem zastaranju pregona institut pretrganja teka zastaralnih rokov (91. člen KZ-1C) tisti instrument, ki bo preprečil zastaranje pregona za kaznivo dejanje iz razlogov, ki so na strani obdolženca (e.g. nedosegljivost, novo kaznivo dejanje).